

Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezapriete reklame so pošiljne proste. — Telefon št. 2.

119. številka.

Maribor, dne 21. oktobra 1921.

Letnik XIII.

Naročnikom „Slov. Gospodarja“!

pošiljamo mesto zadnje številke „Slovenskega Gospodarja“ današnje „Straže.“ Zakaj „Slov. Gospodar“ ni mogel iziti, bodo cenj. naročniki izvedeli v najkrajšem času. Prosimo potrpljenja. Nikdo naj nam „Straže“ ne vrača, če tudi dobi morebiti dva izvoda. Stevilke, ki so vam odveč, porabite za agitacijo za naš tisk, ki se poteguje za resnico in pravico ter ima vsled tega v današnji dobi težko stališče.

Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže.“

Naš parlamentarizem.

Prvi člen vidovdanske ustave se glasi: „Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev je ustavna, parlamentarna in dedna monarhija.“ Da živimo v ustavni državi, torej v neki skupnosti, ki je zajamčena v državni ustavi, še radevolje verujemo. Če so ustavo tvorci zapisali, da je država SHS dedna monarhija, bo najbrže tudi to goja resnica. Tam pa, kjer govorijo o parlamentarni državi, so vrinili tatevo lesnino.

Jugoslovanski parlamentarizem je tako slabotna stvar, da smo o njegovi življenjski moči pričeli že resno dvomiti. V demokratičnih (ne policijsko-demokratičnih, op. ur.) državah je parlamentarizem institucija, ki jo postavlja narod za, kontrolo vsakokratnih kabinetov. Pri nas je seveda obratno. Ustavotvorna skupščina ni bila verno zrcalo volje troimenega naroda, marveč glasovalna mašina, za katere — brezhibno funkcioniranje je v prvi vrsti skrbel g. Pašič. Bila je navaden avtomat. Ko je bila ustava izglasovana, se je konstituenta prelevila v ustavotvorno skupščino.

Z ustavo je bil položen fundament države. Narod je mislil, da se bo parlament z vso vmeno polotil zakonodajnega dela. To se ni zgodilo. Vlado časopisje je pred sprejetjem ustave šan za dnevom povdarjalo nujnost tega sprejetja, ki naj bi čimprej omogočilo začetek državne konsolidacije. V trenutku pa, ko smo dobili reakcionarno ustavo g. Pašiča, ni bilo več ališati zahtev po nujnem zakonodajnem delu. G. Pašič je dosegel vse — kar je nameraval. Njegove dolgoletne aspiracije so se uresničile. Velika Srbija je postala dejstvo.

Ker se o našem parlamentarizmu izražamo v popolnoma omalovažujočem tonu, hočemo to omalovaževanje podkrepiti z argumenti, ki bodo široki javnosti dokaz, da trditve o našem „lažiparlamentarizmu“ ni zloba opozicijskega glasila, temveč bridka in žalostna resnica. Videli smo, da nas je sedanji režim prival iz ene krve v drugo. Zunanjepolitični neuspehi in katastrofalno padanje dinarja, milijardni deficit v letošnjem proračunu, skrajno nezadovoljstvo Hrvatov in Slovencev s prvimi poizkusi upravne centralizacije, korupcijske afere itd. — z eno besedo: vsestransko mizerijo je povzročila Pašičeva koalicija, ki je očitno pogazila vsa zapadno-evropska parlamentarna načela. Kriva pa je ne v večji meri zakonodajna skupščina in njene večinske stranke, ki so se vedoma postavile na stališče, da je sedanja konstelacija potrebna radi „ogroženega edinstva“ med Srbi, Hrvati in Slovenci. Parlament, kateremu primanjkuje opozicije, ni parlament: to je navadna skupščina večinskega bloka, ki podeljuje kabinetu za vsak odlok svoj preračunjen absolutorij. Narodna skupščina, ki ne zahteva energičnega nastopa napram paravitom ljudstva, ni mogoča v nobeni demokratični državi, samo pri nas se dogaja nečuvna sramota, da afera Om-

nium Serbe v političnih krogih ne najde niti toliko odziva, kolikor bi ga zadoštovalo za kabinetno krizo.

Priznavamo, da ministri s svojimi reakcionarnimi odredbami niso izvor vsega hudega v naši državi. Današnje stanje v državi so zakrivila sranke, v katerih odločujejo ljudje cincarsko-čaršijskih manir. In ti ljudje — s patrijotičnimi frazami na ustnih in osebno-spekulativnimi nameni najogabnejše vrste v sreih — so z nekim cinizmom skovali reakcionarno ustavo, o kateri so vedeli že vnaprej, da bo zajezila gospodarsko in socialno osvoboditev zatiranih in tepanih. Narodni poslanec! V državah, kjer je parlamentarizem nekaj uglednega je zastopnik ljudstva nadvse vzvišena oseba. Predvsem zato, ker je nepoštenost v parlamentih zares demokracijskih držav nekaj — nemogočega. V naši „konstituenti“ žalostnega spomina so razpravljali n. pr. o vprašanju, da-li je dovoljeno aktivnim ministrom sodelovanje v upravnih svetih bank in velekapitalističnih podjetij. Ali mislite, da je skupščina v tej delikatni zadevi prišla do konkretnega sklepa? Ne. — Morala večinskih strank je padla na jako nizko stopinjo. Ker so voditelji teh strank doznali, da bi tozadevna prepoved od strani skupščine neprijetno uplivala na spekulativne težnje aktivnih ministrov, se o tem sploh ni več razpravljalo. Demokratski minister Draškovič je bil duša Izvozne banke, dr. Kukovec bi, se le ne-

rad ločil iz upravnega sveta Narodne banke SHS itd. Da bi svojimi ministrom omogočile kapitalistična udejstvovanja, so večinske stranke opustile svojo prokletno dolžnost, dvigniti parlamentarno moralo s sklepi, ki bi naj onemogočali članom kabineta vsako igranje z bančnimi transakcijami.

Jugoslovanski parlamentarizem, ki je v Protič-Koroščevi eri bil glede poštenosti kljub vsem klevetam takratne opozicije vendar le na višku, je pod egido demokratov in radikalov postal žalostna figura. Ali se poslanci večinskih strank res ne oglašajo, ko gledajo vse to in tirajo narod in državo s svojo brezvestno toleranco v brezno gospodarskega poloma? Vse mizerno stanje v naši državi je poostrižila suša, ta elementarna neugoda, ki je zadela brezizjemno vse pokrajine. Ali ne čuti ta „narodna skupščina“, da je postala nepotrebna in da je konsultacija naroda, to so volitve, določeni izhod, ki naj to nesrečno ozelo privede v urejene razmere? Nad poštenostjo vladnih strank smo obrnili, ker vemo, da jih bo le brutalna sila dogodkov porinila v opozicijsko ozadje. Pozni umik sedanjih „državotvornežev“ iz političnega pozorišča bo strašna krivda; gorje tistim, si bodo ljudstvu za svojo brezprimerno strpljivost napram balkanskemu lažiparlamentarizmu polagali umazane ravnice!

Državnim poslancem.

Nikjer drugod ne igra parlament tako žalostne vloge, kakor ravno v naši državi. Mandati narodnih poslancev se kupoma anulirajo, parlament ne zboruje, akoravno je država v težki krizi, ker ga ne skličejo. O naši vnanji politiki, o naši upravi ne ve parlament ničesar, ker ga enostavno zalo ne vprašajo, v finančnem ministru vlada obupen nered, da finančni minister sam ne ve, koliko je država dolžna, in kako se dolg odplačuje, davčni sistem je tako zmeden, da se niti najboljši davčni upravitelji v njem ne spoznajo, ena korupcija podi drugo. Zaradi tega naslovimo sledeče predloge na adresu narodnih poslancev, da rešijo, kar se še rešiti da, ker le naša zmedena državna uprava je vzrok grozečega finančnega poloma.

Ti predlogi se glase:

1. Parlament naj zboruje trajno, in se ne sme, dokler ni vseh tekočih poslov rešenih, odgoditi. O tem, če so ti posli rešeni ali ne, odloči parlament sam z večino glasov.

2. Izvoli naj se iz srede parlamenta ustavni odsek, ki ima nalogo čuvati nad ustavo in biti vez med ministri in parlamentom. Zaradi tega naj ima pravico in dolžnost prisostvovati pri vseh sejah ministrstva in o teh poročati parlamentu.

Tao dsek naj ima tudi pravico, skrbeti za sklepe ministrstva, če za to glasuje dve tretini članov tega odseka. V tem slučaju se mora sistirani sklep predložiti parlamentu v odločitvi.

3. Izvoli naj se iz srede parlamenta parlamentarna kontrolna komisija državnih dolgov; ta naj dožene, koliko imamo državnega dolga in pod katerimi pogoji, ker naš finančni minister ne more dati potrebnih podatkov. Nedopustno je, da finančni minister potuje v zadevi državnega posojila, saj ga v to ni pooblastil parlament, ki ima edini pravico o tem sklepati.

4. Izvoli naj se iz srede parlamenta odsek za reformo davkov v državi, sedanje davčne razmere so neznesne in pravi škandal za državo.

5. Izvoli naj se iz srede parlamenta odsek, kateremu se odkažejo vsi slučajji korupcije v javnem življenju in javni upravi, ki o teh poroča kakor hitro mogoče parlamentu.

6. Parlament naj z vso energijo nastopi in protestira proti omalovaževanju, katerega mora vedno doživeti. Zahteva naj odločno, da ga pripoznajo kot suverena faktorja v državni upravi, od katerega so odvisni tudi ministri.

Poslanci, uvažujte te predloge in skrbite sami, da vas bodo v javnosti upoštevali. Zahtevajte takoj, da se izključeni poslanci nazaj pokličejo, ker so sicer seje in sklepi take pristrižene zbornice neveljavni. Po ustavi sme zbornica izročiti le tiste poslance, katere opravičeno zahteva sodnija in le tisti izgubi mandat, ki je bil pravilno obsojen, vse drugo je protipostavno in nevarno.

Mi in Albanci.

Albansko vprašanje je zelo važno, važnejše kol si naša vlada misli in predstavlja. Albancem so naši „zavezniki“ dali Skader in naša diplomacija, če jo smemo tako imenovati, ki izhaja iz visokih beograjskih velestrbskih in profitarjskih krogov lahko s tem neuspehom likvidira svoje delovanje. Poprej je popuščala v drugih vprašanjih, ki se tičejo „prečanskega sveta“ Slovencev in Hrvatov, češ, da ji je s tem osigurana tradicionalna srbska interesna sfera in sedaj, ko je žela tudi tu svoje končne neuspehe, bi lahko prišla do treznega

razmišljanja, ki v javnosti že kolikor toliko prevladuje.

Naša politika se giblje v nazadnjaški smeri, jugoslovanska ideologija je potisnjena v ozadje in ker smo po svojem političnem vodstvu na zunan in znotraj konservativci, ne smemo pozabiti, kako se gleda na Balkan in skrbeti moramo za dobre odnose z drugimi balkanskimi sosedmi, da ne postanemo vsi skupaj plen in teren tujega vsestranskega izkoriščanja.

Arnavi ni prijeten sosed, to je res, pa tudi z njim je treba priti na

čisto. Praveci naše dosedanje politike napram Albaniji so pa jako nevarni eksperiment, ki nam lahko še mnogo škoduje. Naš generalni štab zahteva v enomer nekake korekture albanske meje in tako stojimo že tri leta hudo oboroženi ob tej meji ter trošimo težke milijarde. Smeri te oborožene politike se skrbno prikrivajo v vojnem ministru, z diplomatske strani se pa naše zahteve po mejni „korekturi“ niso niti najmanj razpravljale in pravljale.

Ob albanski meji trpijo že leto za letom naši vojaki. Formalne vojne napovedi ni ne od ene ne od druge strani, vojskuje se pa vendarle, kar tudi vladna poročila razglasa. Mi se torej vojskujemo z državo, ki se nima svojih mej in razne „korekture“, ki jih izvajamo z orožjem, so za malo Albanije velikega, za nas pa prav neznačnega pomena. Pri vseh sporih — važnih in nevažnih, naš zunanje-politični aparat sploh ni stopil v akcijo. Poskušal ni stvar urediti polom diplomatskega sporazuma z albansko vlado in ne s konkretno zahtevo oz. željo pri zvezi narodov, temveč je pripuščal, da govori orožje z ene in druge strani.

Lansko leto je bila napetost na albanski meji skoraj enaka letošnji in kaj je bilo v stvari? Nekaj hajduških napadov od albanske in nekaj represalij od naše strani in to je bil povod da se je začela velika vojaška akcija ob meji, ki nam je uničila dovolj vojne, pa tudi človeškega materiala. Naši polki, bataljoni in razni obmejni oddelki so zasedli svoje postojanke v divjih krajih brez pravih taborišč in brez organiziranega aprovizacijskega aparata. To akcijo so izvajali razni civilni funkcionarji ob meji, eni iz ambicije, drugi pa iz nekake znagoslavne opojenosti in osvete do Arnavtov. Na zahtevo sreskih načelnikov so prihajali večji in manjši vojaški oddelki, da vzdržujejo red in da izvršujejo protiodredbe za razna hajduška dela. To je bilo povod vednih izgrediv na albanski meji, vojnemu ministru pa dobra pretveza, da poveča svoj aparat in utrdi militarizem v naši državi.

Vojaški oddelki na meji so bili v pomankanju organiziranih etapnih in prehranjevalnih postaj navezani na rekvizicijo in to je bilo tudi povod raznih nemirov na naši in na albanski strani. Meja se ni upoštevala, ker je albanski divjaški atavizem ni poznal in ker so se naši v svojih udarcih in revanšah po njemu ravnali.

V času langskih obmejnih bojov in izgrediv se je samodržec naše zunanje politike pokojni dr. Vesnić pogajal in razgovarjal v Parizu o vsem drugem, samo ne o določitvi definitivne meje med nami in med Albanci. Njegova pogajanja so se vrtela celo krog tega, da vdini našo vojsko v neke akcije proti Rusiji. Francozi so zahtevali 200.000 mož in Vesnić je na svojo roko po stari navadi tajne diplomacije to tudi obljubil. Da niso Francozi vsled položaja med Poljaki in Rusi od tega namena odstopili, bi prišlo pri nas do mobilizacije in pretveza zato bi bili albanski napadi.

Antanta je obmejno vprašanje med Albanci in našo državo odlašala in odlašala še danes. Mejo je tvorila ves čas veriga krvavih izgrediv in vojnih pohodov od ene in druge strani. Albanci so zbirali podatke raznih vojnih grozot in s tem materialom so stopili pred Zvezo narodov. Imperijalizem velesil je takoj spoznal, da se bo iz teh sporov dalo kovati precej kapitala in tako so tudi Arnavi dobili svojo protekcijo. Naši zunanji politiki se za vse to niso brigali, vse intrige so šle mimo njih in še le sedaj se je Pašič odločil, da bo pri svojih posetih sprožil tudi albansko vprašanje.

V koliko bo to storil, se seveda ne ve, ker zagonetne politike pri nas še

došlo ne bo konec, vsekakor je pa pretresanje tega vprašanja že prepoznano v dosedanjih odnosih do albanskih sosedov in v vseh svojih metodah se je naša politika toliko kompromitirala, da ne more več računati na odkrito zaslombo v zapadni Evropi.

Zopet „diplomatski“ kovčki.

Dunajska policija je 18. t. m. na enem kolodvoru zaplenila tri kovčke, ki so bili opremljeni s pečati jugosl. konzulata na Dunaju. Policiji se je zazdelo ta prtljaga sumljiva in povpraševala je po lastnikih in ker se ti niso javili, je kovčke odprla. V njih se je našlo za 150 milijonov kron valut in deviz. Na vprašanje, kako so prišli službeni pečati konzulata na kovček, je SHS konzul odgovoril, da ne ve in da ni v nobeni zvezi s to zadevo. Pozneje se je izsledil neki uradnik dunajske podružnice neke srbske banke, ki pravi, da je milijonska prtljaga njegova.

Ta zadeva je zbudila veliko senzacijo. Značilno je, da je nastala v času naše vladne odredbe gleda prometa deviz in valut in izozemstvom in v času, ko nas na Dunaju zastopa konzul Savič, ki se je proslavil na znan način v Newyorku, ter zapustil v spomin svoj akt pri ameriški sodnji.

Pravijo, da bo nastala preiskava, ki naj dožene, v koliko so prizadeti posamezni uradniki glede zlorabe službenih pečatov in podpisov, lahko se pa pripravimo in zanesemo, da ne bomo nikdar zvedeli ne za ime odposiljalca, ne za ime adresata, še manj pa za imena raznih posredovalcev.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Ministrski svet je sklenil, da se skliče prihodnja parlamentarna seja v ponedeljek. Na tej seji pride v debato zakon o centralni vladi.

Ministrski predsednik je naenkrat zapustil kralja in o krenil iz Pariza v družbi Kumanudija v London.

Sedaj se le vemo, da se ločeval finančni minister v Londonu z odplačilom 20 milijard K, katere dolguje Srbija Angliji kot vojni dolg. Dokler Kumanudi ne uredi povrnitve tega vojnega dolga, ne bo nič z našim novim kreditom v Angliji.

Pašič pa se borazgovarjal z angleškimi lordi glede Barosa, ki je že pod resko oblastjo, o albanskem vprašanju, ki je že rešeno z izgubo Skadra in glede monarhistične restavracije v Podonavju, ki jo torarajo in podpirajo ravno Angleži najbolj.

Ob albanski meji je prišlo zopet do prask med četami tiranske vlade in našimi predstražami. Albanci, nahujskani od italijanskih agentov, so napadli selo Taimaši in ga upopelili.

Italijani se pripeljati za bojaželjne Albance v Drač za 20 milijonov lir orožja.

MADŽARSKA.

Odkar so se pobratili na beneški konferenci Italijani in Madžari, so postali Madžari skrajno predrzni napram Čehoslovaki in tudi naši kraljevini. Madžari so vrgli močno čete ob čehoslovasko in jugoslovansko mejo in povrh še imajo črno na bellem italijansko obljubo pomoči 40.000 mož. Madžarska bo skoro gotovo nastopila čisto očito za ustoličenje Habsburžanov.

GRSKA.

Grške čete so tako znatno govile, da se je preselil grški generalni štab ob bližnje Angore, kjer je še pred kratkim tako zmagovito deloval, zopet v Smirno, odkoder je začel vojne operacije napram Turkom. Iz Smirne se preseli grško vrhovno vojni vodstvo nazaj v Atene, kjer bo na najbolj varnih — domačih tleh.

Kaj delajo ministri?

Beneš — Pašič. Čehoslovaki ministri predsednik. Beneš je otvoril 18. t. m. prvo sejo skupščine, pri tej

prilik je povedal poslancem tudi vladno izjavo. Zagotovil je zbornico, da so odnosi Čehoslovake do velikih zaveznikov iskreni in prijateljski. Pašič bi moral izjaviti, da nimamo niti enega „milega“ velikega zaveznika. Čehoslovasko razmerje do Jugoslavije in Rumunije je izražena v ustanovitvi male entente, odnosi do Nemčije so stabilizirani. Z Avstrijo in Madžarsko se je Čehoslovaska zadnji čas veliko in uspešno pogajala. Monarhistične reakcije v Čehoslovaki ni. Čehoslovaki se nimajo glede države ničesar bati ne na znotraj ne na zunanju. Radi verjamemo, da je tako jedernatemu in odkritosrčnemu ekspoziju dr. Beneša skupščina pritrjevala in ga poslušala z zadovoljem. Tako je sstopil pred parlament dr. Beneš — kaj pa naš Pašič, ki bo moral, če bo, izpovedati, da nas je na znotraj dovedel v finančno-gospodarskem oziru skoro na kant, na zunanju pa nam pričel pri „milih“ — velikih zaveznikih tak ugled, da veljajo v njih očeh več Albanci in pritlikava Reka kot pa Pašič s svojo radikalno demokratsko ministrsko famulijo.

Pašičeva darežljivost. Darežljivost na račun vseh davkoplačevalcev ne izvaja samo g. Svetozar Pribičević, ampak tudi tata Pašič, ki ne kaže očetovske dobrotljivosti napram svojem, ampak tudi zunanjim sosedom, če tudi so naši zakleti sovražniki kot n. pr. Italijani. Casopisje je znalo svojčas poročati, da pride do sestanka med Pašičem in italijanskim zunanjim ministrom Della Torretta. Gospod Della Torretta pa izjavlja, da nima nikakega povoda za razgovor s Pašičem, ker se je beograjska vlada že davno izjavila, da pripada luka Baroš Reki, ker za našo kraljevino nima pomena in bi dajala povod neprestanim zapetljajem ter konfliktom. Tako je pokazal g. Pašič in njegova ministrska deca darežljivost napram Italiji in samostojni Reki, katero si treba nakloniti s prezentom Baroša. Baroš in Skader sta dve lepi darili za Italijo in Albanijo, ki ste si v zlati in nam nič kaj naklonjeni.

„Omnium Serbe“ in ministrski svet. Umazano zadevo Omnium Serbe rešuje ministrski svet pro forma skoro na vsaki seji. Se ni dolgo tega, ko je pisalo časopisje, da so se škandalu Omnium Serba uprli demokratski ministri, ki so zahtevali in dosegli, da bo o celi zadevi odločil parlament. No, parlament so sklicali, a glede Omnium Serba pa so si demokratski in radikalni ministri premislili in se odločili, da bodo zadevo rešili sami, a se le po vrtni g. finančnega ministra iz Londona. Z odlašanjem in prikrivanjem se pri nas vse doseže, osobito se, če je zadeva že rešena za ministrsko gospodo, a se mora prikrivati le pred javnostjo, ki bi znala biti drugačnega mnenja, nego delniška družba Pašič in drugovi.

V znamenju korupcije!

Ministrske in uradniške plače.

Nujna potreba vsake upravne države je dejstvo, da se da državna uprava v roke ljudem, ki so najboljši med — najboljšimi in prednjačijo pred vsemi s svojim rodoljubjem. Ljudje v službi uprave ne smejo napraviti niti enega koraka, o katerem bi se lahko domnevalo, da je bolj v njihovem osebni interesu, kot pa v državnem interesu. Ta naša sedanja vlada pa kaže pred vsem svetom znake najostudnejšega osebnega egoizma. Od tisoč primerov navedemo samo par. Sedanja plača srednjesholskega profesorja je z vsami dokladami trikrat večja kot pred vojno; plača univerzitetnih profesorjev je dvakrat povečana; mesečna plača ostalih uradnikov je povečana dva do trikrat — a plača sedanjih ministrov je 12krat večja kot je bila v Srbiji pred vojno. Napredujemo od zgoraj navzdol!

Vojna odškodnina. Beograjski porodičarji, spekulanti in kapitalisti pridno prihajajo po vojno odškodnino. Osnovano se je neko sodišče, ki priznava in deli vojno odškodnino ter ima dovolj vojnih „revežev“ in prošnikov iz višjih beograjskih krogov, katere je na vsak način treba „spasiti“. Beograjskemu juvelirju Petkoviću se je izplačalo za odškodnino — 50.000 dinarjev in „Politika“ pravi, da je vse to še malenkost, ker se najde-

jo celo gospodične, ki za baže izgubljene dragocenosti zahtevajo velikanske svote kot odškodnino. Ena ne zahteva za svoj nakit nič manj kot 224 isoč dinarjev, čeravno se ni bavila z juvelirskim poslom in se tudi njeni znanci ne morejo prav spominjati, da bi videli na njej kedaj posebnih dragocenosti.

Tisoče in tisoče vojnih sirot in invalidov strada in umira, v Beogradu se pa delijo odškodnine za v vojski izgubljene dragocenosti in vse hlepi za tem, kako bi se z lažjo in spekulacijo obogetalo.

Vlada molze iz naroda denar, hvali se, da skrbi za sirote, vojno gorje hoče ublažiti, vojno škodo hoče popraviti — začenja pa vse to pri nakitu beograjskih dam in pri „odškodninah“ za razne beograjske kapitaliste in spekulante, ki ne poznajo pomankanja, ki so med vojsko trgovali, kakor trgujejo z največjim priložnostim tudi danes. Oškodovati treba najdražje in to je za metrese raznih visokih činovnikov lišp in nakit in od tega, kar bo pri tem „oškodovanju“ ostalo, naj se odškodujejo vojnim vdovam padli možje, sirotam pomrli stariši in invalidom uničeno zdravje in v vojni razmesarjeni in uničeni udje. Bogatin mora ostati bogatin, lišpava žena mora ostati pri svojem nakitu, revež pa pri svoji revščini, ki se ne jemlje tako na tanko, to je socialni čut današnjega režima, ki se ne plaši največjih krivic in največje sramote.

Položaj na vladi jim vse dovoljuje. Belgrajska „Republika“ piše: „Kraljevska pooblaščenca Izvozna banka oglašuje v „Trgovinskem Glasniku“, da bo svoja skladišča na Obreznova (to so ogromni prostori, op. ur.) dala v zakup, ker se ne namerava baviti z žitno izvozno trgovino!!! Kakor se vidi, je to prepuščanje v zakup prišlo po smrti pokojnega Draškovića, ki je dolga leta stal na čelu Izvozne banke in napravil iz nje to, kar je danes. Vse skupaj pa je nov dokaz, da zavisi premoč posameznih podjetij v trgovini in produkciji pred vsem od političnih zvez in upliva, ki ga imajo njih politični predstavitelji.“

Pribičevićeva policija. V koprivnici na Hrvaškem je služboval neki Djordje Purić-Dragojević kot komesar železniške policije. Na podlagi silne obtežljivih pritožb, ki so prihajale v Beograd, ga je ministarstvo za notranje zadeve navsezadnje moralo ogustiti iz državne službe. Preiskava proti Puriću je odkrila strašne zlorabe. — Kmalu nato je izšel v „Službenih Novinah“ ukaz, s katerim se omenjenega „komesarja“ odklika z ordenom Sv. Save. Nazadnje se je ta sramota zaključila tako, da je vlada imenovala Purića za — okrajnega glavarja v Prokuplju, ker je poprej podpisal izjavo, da prestopi v demokratsko stranko. Lepe razmere v naši policiji, kaj ne?

Pribičevićeva darežljivost. Prosvetno ministarstvo, odnosno g. Svetozar Pribičević, je podaril „Sokolskemu Glasniku“ v Zagrebu podporo 2000 D. Najbrž je ta v prosvetne svrhe podarjena svota še malo večja, a policajdemokratsko časopisje poroča, da je darežljiva roka gosp. Svetozarja podarila samo 2000. Kakor vidimo, demokrati ne pozabljajo svojece, ker je državni denar pod sedanjim režimom samo za policajdemokrate.

Dvojni mera. Pred par dnevi se je v Beogradu vršila seja prvega odseka v zakonodajnem odboru. Pretresavali so predloge finančnega ministarstva. V tej seji se je pri razpravi o dveh interesantnih vprašanjih pokazalo, kako pojmuje centralistični Beograd svoje dolžnosti napram vsem delom države. Stavil se je predlog, da li se misli oprostiti beogradsko uradniško zadrugo od plačanja carine in trošarine. Odbor je sklenil, da se z drugo razreši te dolžnosti. Nato se je razvnela diskusija o vprašanju, da li bi se oprostilo morske ribiče od plačevanja trošarine na karbid. Po daljši razpravi so usvojili stališče recerenta, ki se je predlogu protivil radi tega, da se ne bi kršil „splošni princip“. Torej: kadar gre za beogradsko uradniško zadrugo, je dovoljeno kršiti „splošnega principa“, ko se pa govori o siromašnih ribičih, pa to ni dovoljeno, ker **ih slučajno v Srbiji nima**. Ali ni to eklatanten dokaz, da Beograd deli svoje „dobrote“ z dvojni mero?

Kako izvajajo demokrati v Vojvodini agrarno reformo? Srbski list „Dunav“ piše: „Za dve leti prihajajo v Vojvodino nenavadni gostje. Večje skupine Ličanov, Banovincev, Hercegovcev, Bosancev in Zagorcev prihajajo v Novi Sad, Subotico, Vršac in Bečkerek, kjer jim agrarne oblasti dajo zemljo. Ti ljudje dobivajo zemljo v začasni zakup, a ne plačajo nikake zakupnine. To plačevanje prepusca o mirnih src naših ljubi „otadžbini.“ — Tajništva demokratske stranke v Zagrebu in drugih mestih pošiljajo te ljudi v Vojvodino, da jim tam naj plačajo nagrade za pripadništvo demokratski stranki. Lanskega leta je policajdemokratski minister Krizman samo v Banatu razdelil med demokrati volilce 61.000 oravov zemlje. Tako so demokrati nagradili preko 7000 svojih somišljenikov. Kako dolgo se bo naša država podpirala lenobo? Kako dolgo se bo Vojvodina plačevala Krizman—Pribičevićem privržencem nagrade za pripadništvo k policajdemokraciji?

Stranke na delu.

Hrv. pučka stranka je zborovala dne 17. in 18. t. m. v Sarajevu. O političnem položaju sta poročala poslanca dr. Simrak in dr. Deželic. Poročevalca sta zahtevala revizijo ustave in sta nastopila proti hegemoniji enega plemena nad drugim. Vsi zborovalci so enoglasno obsodili kulturno-lojno vladno tendenco v Vojvodini in so se izrekli za versko enakopravnost.

Pozno so pričapljali za nami! — Na zboru zaupnikov taline JDS dne 17. oktobra t. l. so sprejeli na predlog urednika Spindlerja resolucijo, v kateri se z ozirom na veliko dragino naše stanje naše valute zahteva sledeče: „Novi direktni davki naj se ne uvajajo, dokler se ne izvrši izenačenje starih. V kolikor se vsled raznotičnosti davčnih sistemov izenačenje ne da naglo provesti, naj se postavke sodnih davkov izravnajo, tako da bodo bremena povsod enaka.“ (Glej „Juror“ od dne 18. t. m.) To je prvi odstavek liberalne resolucije. Priznati moramo, da so liberalci zelo pozno pričapljali za nami. Nekoliko pozno so prišli do spoznanja, da plačujeta Slovenec in Hrvat po krivici današnjega režima več davkov nego Srbijanec. To glavno rakrano na našem davčnem gospodarstvu so spoznali preklancani „klerikalci“ že na zborovanju — „Jugoslovanske kmetijske zveze“ dne 27. avgusta t. l., torej pred približno poldrugim letom. Takratni poslanec Vesenjaj je kot referent o državnem proračunu in finančnem stanju stavil resolucijo, v kateri se dobesedno zahteva: a) da se obstoječi zakoni o obdavčenju izenačijo za vso kraljevino po principu: med brati odgovarjajo enakim pravicam tudi enake dolžnosti, a dokler se zahtevano izenačenje davčne zakonodaje ne izvrši, se zvišajo davki v vseh pokrajinah tako, da bo svota vseh direktnih davkov v izvojslovenskih pokrajinah enaka svoti, ki se plačuje na glavo pri nas. (Glej št. 34 „Slov. Gospodarja“ od 26. avgusta 1920.) — Slovenski liberalci so s svojo stilizacijo opičje posneli pametno zahtevo naših mož. Kaj hočete? Skisani možgani pridejo šele po poldrugem letu na kako pametno misel. Naša javnost pa naj si to liberalno lumparijo dobro zapomni!

Domače vesti.

Izobraževalni tečajji za naše društvene in politične ter gospodarske organizatorje se bodo vršili tudi letošnjo zimo. V župnijah ozir. okrajih, kjer želijo takih tečajev, naj takoj sporočijo Tajništvu SLS v Mariboru. Posvetimo zimski čas izobrazbi naših ljudskih voditeljev in organizacij!

Za kmeta se bodo pulili in kosali med seboj demokrati in samostojneži. Tako je sklenil zbor zaupnikov demokratske stranke v Ljubljani 16. oktobra. Sprejela se je namreč ta resolucija: „Zbor zaupnikov naroča načelstvu, da se tudi demokratska stranka bavi z organiziranjem kmetijskega stanu. Mnenja je, da vsled cepljenja moči rastejo izgledi klerikalizma na deželi.“ V smislu te resolucije se je sklenilo, da se naj poživni strankina organizacija na deželi s tem, da se osnuje v vsaki občini krajevna organizacija ali vsaj poverjenstvo. Tako bo torej živinozdravnik Dolfe Ri-

bankar na deželi delal konkurenco mesarju Pucelju. Ker pa je zbor zaupnikov obsodil cepljenje liberalnih moči na deželi, bo vse delovanje demokratov uravnanano na to, da se Pucelj zopet tudi na zunaj pritegne k demokratični stranki, koje predsednik je bil. Liberalna gliha vkup štrih!

Financiarji imajo povelje od sedanje vlade, da morajo po kmetijskih kletah poizvedovati o količini vina. Naredba zahteva, da more imeti vsak kmetijski vinogradnik vino za prodaj v posebni kleti in zopet v drugi kleti vino, ki ga potrebuje za dom. Take nasilne naredbe izdaja vlada v času, ko so samostojni poslanci v vladi. Kje pa more vsak vinogradnik kar na enkrat napraviti dve kleti?

Na živinske sejme hodijo Mermolja, Kirbiš, Drogenik, Urek, Dobnik, Lipov Tuna in enaki slabostojni generali farbat naše živinorejce. Če se zopet kateri teh ljudi pojavi, naženite ga z bičem. Mermoljevci si sami pri vladnem koritu polnijo lastne žepce, kmetom pa prinašajo nepopisno gospodarsko nesrečo.

Huda obsodba. Od kmeta z Dravškega polja, ki je bil dosedaj odločen pristaša Samostojne kmetijske stranke, je dobilo Tajništvo SLS v Mariboru zanimiv dopis, iz katerega priobčujemo te-le stavke: „S to stranko (samostojno) ne maram imeti več nobenega stika. Bil sem hudo zapeljan. Na Drogenikovem shodu v Cirkovcah sem slišal, kako bo ta stranka delala za našo kmetijsko ljudstvo, kako bodo poslanci Samostojne znižali davke, odpravili vojaštvo, kako bodo dvignili cene živini in kmetijskim pridelkom ter odpravili draginjo predmetom, ki jih kupujemo. Postal sem naravnost zagrozen agitator za Samostojno. Ob volitvah dne 28. novembra sem skoro polnaše občine pridobil za samostojno listo. Za „Kmetijski list“ sem nabral 32 novih naročnikov. A danes sem prišel do prepričanja, da nas samostojni voditelji samo za nos vodijo. Na mesto, da bi znižali davke, so pripomogli, da bomo kmetije poginili pod težo novih davkov. Celo na koleslje so nam napilili davek 800 K. Kam bomo prišli? Na 1000 milijonov K so vrgli Turkom, da so glasovali za prodajo Slovenije beograjskemu centralizmu. Samostojni sami so dobili tudi nad 200 milijonov za to, da so nas Slovence izdali in prodali našo avtonomijo. Le pogledajte, kakšni hodijo okoli Mermolja, Kirbiš in Urek! O Mermolji pišejo listi, da si je kupil za pol milijona K gospodsko posestvo. Kje si je pridobil ta pol milijona? Urek je živel, predno ni bil poslanec Samostojne, v siromašnih razmerah. Imel je polpodrena poslopja in še dolgove na posestvu. Poznam ga. Bil sem delj časa v Brežicah, in danes hodi Urek prešerno in prevzetno okoli kot bankir in se dela, kakor da bi se cel svet sukal samo okoli njega. Zidal si je novo hišo in to v času največje draginje. Odkod je vzel stotisobake? In prepolski Kirbiš? Reven mešetar je bil. Svojo meštarijo, ki se je v mladosti naučil, je pustil v nemar. Pred volitvami je posedoval malo njivico. Redila ga je njegova tašča. In pogledajte ga danes! Tisočake meče okoli kakor se igra veter z jesenskim listjem. To vse sem opazoval trezno, mirno. In vse skupaj sem spoznal za veliko barbarijo. Povsem vam: Kar počenja Samostojna, je vse velika in sedaj očita goljufija. Radi tega se skesano vračam h Slov. kmetijski zvezi, ki je ostala, kakor sem hvala Bogu sprevidel, stara krščanska, slovenska in prava ljudska stran ka. Dovolim vam, da to moje pismo uporabite v „Slov. Gospodarju.“ M. B.“ — Priobčujemo brez dostavka.

Nobeden stan naše kraljevine ne zboruje tolikokrat kot Pribičevićeva čeca JDS učitelji. Dne 8. in 9. nov. bo zopet kongres UJU v Zagrebu — vsi učitelji, ki se bodo udeležili tega kongresa, dobe primeren dopust ter seveda tudi primerno podporo, ker UJU uživa tudi darežljivost gospođa Svetozarja.

Čudni ljudje. Slovenski demokraci so res čudni ljudje. Ko je dr. Grega Kaudhning na zboru zaupnikov JDS-ov arjev rohnel proti „državi nevarnim“ listom, so ga prekinili napredni elementi z neumnim medklicem: „Stranora, da smejo biti „Domoljubi“, „Straže“ in „Avtonomisti!“ To je nad vse dragoceno priznanje. Sedaj bode tudi napredna javnost po „Jutru“ izvedela, da se: „Domoljubi“, „Straža“ ter

„Avtonomist“ najbolj neustrašeno borijo proti korupciji, balkanizmu, — centralističnim eksperimentom in slični navlaki. Čudni ljudje so to, ki delajo reklamo za liste svojih „smrtnih“ sovražnikov. . . .

Okrajna glavarstva še vedno niso izplačala obmejnim občinam denarnih glob, ki jim pripadajo od tistih, ki so se pregrešili glede predpisov prekoračenja meje. Politična oblastva so obljubljala, da bodo izplačala te globe takoj, ko se izvolijo župani. To se je zgodilo, a glavarstva še vedno niso izplačala teh svot. Kaj to pomeni?

Razdelitev štipendijev na posamezne pokrajine. Minister Pribičević je poslanec S. Korkutu odgovoril na vprašanje o razdelitvi štipendijev in je povdaril, da ne obstoja budžet centralne uprave, marveč budžeti posameznih pokrajin. Pokrajinske uprave razpolagajo svobodno z budžetom v določnih pokrajinah in odbirajo gojence ter odmerjajo višino štipendijev. Stevalo gojencev po posameznih pokrajinah je sledeče: Srbija, Crnagora in Vojvodina 472, Bosna in Hercegovina 247, Hrvatska in Slavonija 165, Slovenija 317 in Dalmacija 79. Eden gojenec prihaja na to-le število prebivalcev: V Srbiji, Crnigori in vojvodini na 11.985, v Bosni in Hercegovini na 7589, v Hrvatski in Slavoniji z Medjimurjem in Krkom na 13.685, v Sloveniji na 3332 in v Dalmaciji na 3815 prebivalcev.

Zadružna šola. Na državni dvo-razredni trgovski šoli v Ljubljani se otvorila dne 4. novembra 1921 ob 2. uri popoldne Zadružna šola. Vpisovanje se vrši dne 3. novembra od 3. do 5. ure popoldne. Pogoji za sprejem je dopolnjeno 16. leto starosti in dovršena ljudska šola. Vstopnine in udeležnine ne plačujejo udeležniki nobene. Šola bo trajala do 11. aprila 1922.

Poučni kmetijski shod. Kmetijski referent pri okr. glavarstvu v Ptuj, viš. vinarški nadzornik Franc Matjašič priredi v nedeljo dne 23. oktobra ob 10. uri popoldne v Rogatcu poučni shod v kmetijskih zadevah. Na shodu se bo posvetovalo o sedanjem stanju kmetijstva v okraju in o primernih sredstvih za njega pospeševanje. Okrajni zastop. kmetijske podružnice in gospodje župani občin rogaškega okraja se nujno vabijo, da se tega shoda udeležijo, kjer bo dana priložnost za temeljito pretresovanje kmetijskih zadev. V ponedeljek, dne 24. oktobra bo od 9. ure naprej v Zetalah poučni ogled tamošnjih kmetij, ob kateri pri-liki se bo kmetovalce opozorilo na morebitne napake in nedostatke v kmetovanju, ter se bodo dajali primerni nasveti za njih odpravo in za izboljšanje gospodarstva.

„Orient“, mednarodna, trgovsko-spedijska in skladiščna delniška družba v Mariboru vabi na subskripcijo delnic. Podpisovanje se vrši od 15. oktobra do 6. novembra 1921. Več o tem v inseratnem delu lista.

Iz Maribora.

Neznan dobrotnik je pretepel neugnanega razgrajča, fašista in kontumaciranega Sokola Sarha. Zgodilo se je to dne 18. t. m. ob 11. uri popoldne v „Veliki kavarni“ ker mu njegova fašistovska kri ni dala miru. Pravi, da je bil ta prizor za bogove. Sarh sedi sredi kavarne v neki družbi, ki se ga je pa očividno sramovala, ter zbada, izziva in zabavlja na desno in levo. Nekaj časa se zaganja v gospoda, ki je popolnoma tiho in mirno sedel pri svoji mizi. Ta se zanj ne zmeni, zato pa Sarh izloči svoje oči v drugi kot, kjer je sedela neka mirna družba, kaže nanjo s krstno označilo, naj pride bližje, če kaj hoče. Sarh navali kot besen mrjasec na to družbo ter začne vzdigovati stolce za pretep, z enim stolom udari ob mizo, da ga razbije, v tem pa že priskoči gospod, ki je doslej mirno prenašal vsa izzivanja, prime za ta stol ter lopne Sarha dvakrat po bati. S tem je bila stvar končana, Sarh je odnesel krvave bunke iz kavarne, soku priporočamo, da kontumac, po-daljša, policiji pa, da tega razgrajča in zdražljivca postavi pod kontrolo, da bodo varni pred njim mirni ljudje.

„Vzглядno“ delovanje detektiva Jovčiča. Ker je „Straža“ pred kratkim ožigosala „delovanje“ nekega de-

tektiva, ki je na lastno roko zaplenil g. Dobaju teleta in jih tudi na lastno roko prodal, se je čutil silno u-zaljenega detektiv Jovčič. Grozi, da se bo maščeval, tožil, tepel, streljal! G. Jovčič, če si upate, le poskusite! Masla imate vi in vaš enaki kolega, toliko na glavi, da se celo veselimo, če se boste ojunčili. Torej korajžo, g. Jovčič!

Plenarna seja državne stanovanske komisije se vrši v soboto, dne 22. t. m., popoldne ob 4. uri.

Shod državnih upokojenecov! Vsi drž. upokojeneci in upokojenke, vdove in sirote, članje Prvega splošnega društva jugoslovanskih upokojenecov (izvzemši vojaški) in tudi nečlani imenovanega društva se vabijo na shod, ki se vrši dne 30. t. m. ob 14. (2.) uri v prostorih „Halbwidl“ v Jurčičevi ulici. Pridite vsi, ker je zadeva zelo važna. Odbor.

Tekma konjenice kubanskih kozakov. Konjenica kubanskih kozakov priredi v nedeljo, dne 23. t. m., ob 2. uri popoldne na igrišču športnega kluba „Maribor“ v Ljudskem vrtu jako zanimivo tekmovanje. Vstopnice se dobijo v traikah Justine Maček na Aleksandrovi cesi št. 9 in Pavle Svetek v Gosposki ulici.

Odsek amatertotografovi S. P. D. v Mariboru naznanja, da se udeležijo korporativno instalacije nove oskrbnice Mariborske kočje v nedeljo, 23. okt. Odhod v soboto, 22. t. m. ob 2.30 uri popoldne izpred Velike kavarne. Tekmovalno slikanje za prepotrebne nove razglednice. — Odbor je sklenil, da se vrši vsaki prvi četrtek v mesecu odsekova seja v gostilni Holzknacht, vsaki drugi četrtek pa odsekov večer v Narodnem domu, vsakokrat ob 8. uri zvečer. K tem sestankom prinese vsak član obvezno najmanj po eno sliko, ki jo je izvršil v preteklem mesecu, naj st bode dobra ali slaba, da se o nji razpravlja. Člani in prijatelji fotografskega športa so naprošeni, da se izlela, sej in sestankov v obilnem številu udeležijo, ker se zamore odsek fe na ta način dvigniti ter bodemo v prihodnjem letu pri razstavi slik častno nastopali. Pojasnila o odseku daje blagajnik g. Ferdo Pinter, železninar v Mariboru, Aleksandrova cesta, kjer dobe člani tudi pravilnik. Vsa pisma za odsek naj se pošljejo Krekova ulica 5, I. nadstr. Odbor.

Gospodarstvo.

Ubijanje državnega kredita. Iz Beograda javljajo, da je vlada g. Pašiča rešila, da se za eno leto odgodi vsa plačila naših trgovcev-uvoznikov v inozemstvu. Celokupni dolgovi naših uvoznikov v inozemstvu znašajo 400 milijonov frankov (čez 1600 milijonov dinarjev po današnjem kurzu). S to odredbo je vlada nameravala — preprediti nadaljnje padanje dinara. V kolikor ji bo to uspelo, bomo še le videli, vsekakor pa je znano, da je ta vladni odlok napravil v inozemstvu ne-povoljno razpoloženje, ker se ga tol-mači kot preteči bankerot. Zakaj je vlada dovolila velikim trgovcem tako nešmiselnega uvažanje velikih količin uksusnega blaga, s katerim zaslužijo sami ogromne milijone, državo pa v inozemstvu zadolžujejo? Kako dolgo se bodo gg. ministri brigali samo za interese velikih špekulantov?!

Zavarovanje zoper ogenj je danes, ko so stavbe tako grozno drage in se požari dan za dnevom širijo, velike važnosti. Ljudje imajo svoje hiše in premišeno zavarovano za skrajno nizke svote. Pozivamo vse načine, da takoj povišajo zavarovano svoto. Povišek zavarovanja je zakonito dovoljen tudi pri drugi zavarovalnici. Kdor je torej zavarovan še pri kakih tujih zavarovalnih družbah, naj se takoj zavaruje pri edini slovenski in najmočnejši zavarovalnici na našem jugu, t. j. pri „Vzajemni zavarovalnici zoper ogenj v Ljubljani“. (Ta edina domača zavarovalnica ima svoje zastopnike že skoro po vseh župnijah. Za take, ki ne vedo, kje je zastopnik „Vzajemne“, pa oskrbi iz prijaznosti vse potrebno glede zvišanja zavarovalne svote ali novega zavarovanja: „Tajništvo Slovenske ljudske stranke v Mariboru, Cirilova tiskarna, I. nad stropje.“ Vpošljite staro zavarovalno polico ali knjigo, mero poslopja (dolžino in širino) ter navedite, za katero svoto zavarujete. Povejte to tudi svojim prijateljem.

Vinski mošt letos jako naglo vre. Naglo vrenje povzroča velika gorkota. Ker je bilo le malo gnilega grozdja, bo letos tudi malo drožja.

Važno za živinorejce. Italija je prepovedala uvoz naše živine baje radi parkljevke. Na naše sejme ne bo več italjanskih kupcev, ki so našemu kmetu dobro plačevali živino. Samostojni so se tako lažljivo hvalisali, da so pripeljali oni italjanske kupce na naša sejmišča. Italija je sedaj prepovedala uvoz naše živine, ne tolikaj radi kužne bolezni, kot pa radi nezaupanja, ki ga goji do naše sedanje beograjske vlade, v kateri se šopiri tudi samostojni mesar Pucelj. Smo radovedni, ali se bodo samostojni zganili, da se odpre italjanska meja uvozu naše živine, ker naši poslanci so se že. Samostojni modrijani vedno capljajo mesece prepozno za poslanci Jugoslovanskega kluba. Da, da, če ima enkrat človek toliko tisočakov na račun davkoplačevalcev v žepu kot slabostojni poslanci, potem se ne briga, ako vzdihuje v pomanjkanju, davkih in bedi njegov stanovski sobrat.

Nad 700 vagonov goveje živine stoji na progi od Zagreba, Zidanega mosta do Logatca. Italija je prepovedala izvoz živine, ker je baje jugoslovanska živina okužena po slinovki in parkljevki. Živina gladuje in trpi žejo. Sedaj skušajo živino v zaklanem stanju pošiljati čez mejo.

Mariborsko sejmsko poročilo. Pri-gnalo se je 11. okt. 1921: 207 volov, 482 krav, 9 konjev, 14 bikov, 6 telet, skupaj 718 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 14 do 20 K, poldebili voli 12—15 K, plemenski voli 11—14 K, biki za klanje 10—12 K, glavne krave debele 14 do 18 K, plemenske krave 10—14 K, molzne krave 11—13 K, breje krave 12 do 18 K, mlada živina 10—14 K, teleta 12—14 K, krave za klobasarje 1 kg žive teže 6—8 K.

Mesne cene. Volovsko meso I. vrste 1 kg 24 K, II. vrste 22 K, III. vrste 18—20 K, meso od bikov, krav, telic 16 K, telečje meso I. vrste 18 K, II. vrste 16 K, svinjsko meso sveže 1 kg 32 K.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 14. okt. 1921 se je pripeljalo 473 prašičev in 5 koz. Cene so bile: 5—6 tednov stari, komad 60 do 100 K, 7—8 tednov stari 170—200 K, 4 mesce stari 600—650 K, 6 mescev stari 800—880 K, 7—8 mescev stari 900—1000 K, 9 mescev stari 1000 do 1200 K, 1 leto stari 2400—3000 K, 1/2 leta stari 3000—3500 K, plemenske svinje 1 kg žive teže 23—32 K, pol pitane 24—26 K, koze komad od 250

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš naznanja svojim udom, da oddaja v trgovini Klajnšek in Penič, Vetrinjska ulica, bučne prge po 8 K 1 kg, ribjo maslo po 16 K 1 kg, apneni dušik po 350 K 1 q in kajnit po 165 K 1 q.

Sortiranje tobačnih listov po raznih razredih z navedbo vrednosti. Monopolska direkcija za Slovenijo raz-glasa: V prvovrstno ali izvanredno klaso se prišteva one tobakove osrednje liste, ki so popolnoma zreli, enake barve, nepoškodovani, veliki, fine kakovosti. (Fina je kakovost takrat, ako je list tanek in jako prožen.) Ta tobak se prevzema po ceni 56 K. — I. klasa: osrednji listi, zreli, zdravi, malo oškodovani, srednje velikosti, enake barve, cena 40 K. — II. klasa: osrednji listi, zreli, zdravi, nekoliko poškodovani. Tu sem spadajo tudi najodličnejši vrhovni in prizemni listi, cena 24 K. — III. klasa: Osrednji, raztrgani listi pisane barve in z drugimi napakami; poškodovani, a zdravi vrhovni in prizemni listi, cena 16 K. — IV. klasa: vsi vrhovni, osrednji in prizemni listi, ki se po kakovosti nikakor ne morejo uvrstiti — cena 12 K.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu je bil promet s hmeljem nekoliko bolj miren. Cene so se gibale med 6500 do 7000 čehosl. kron za 50 kg, dočim so bile cene na deželi nekoliko nižje, kajti prodajali so ga po 6200—6800 čehosl.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 278—283 naših K, za 100 avstrijskih kron je plačati 10—11 naših K, 1 laška lira stane 11 naših K, franc. frank stane 20% naših K, za 100 čehoslovanskih kron je plačati 300 do 304, 100 nemških mark stane 190 do 205 naših K.

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

Dopisi.

Sv. Jakob v Slov. gor. Z veseljem smo sprejeli vest, da je gnezdo tam blizu sole, ki je bilo prava Sedma in Gomora vendar enkrat razgnano. Starši, ki hočemo, da se naša deca vzgaja v poštemem in krščanskem duhu, se iskreno zahvaljujemo okraj. šolskemu svetu, da je napravil konec nesreči, ki je zadela našo šolo po osebah, ki so npravstveni vzgoji nedolžne mladine s svojim življenjem in delovanjem strašno škodovali. Sedaj vidimo vsi jasno, da je v liberalni in sokolski vzgoji sama nesreča za naše ljudstvo, osebno za nedolžno dečo.

Grize pri Celju. Da nas ne bo kdo napačno razumel, povemo že v naprej, da nismo nasprotniki požarne brambe, ne, mi celo želimo, da bi bilo v Grizah dobro organizirano gasilno društvo, pa tako, ki je nadstrankarsko. Da pa grizko gasilno društvo pod vodstvom in po zaslugah naprednih šolnikov Razpotnika in Voglarja ni nadstrankarsko in da plava v demokratsko-slabostojnih vodah, o tem že davno čivkajo vsi vrabci na strebi. Imenovana gospoda sta s tem društvom zasledovala politične cilje in ako še jih danes zasledujeta, ne vemo, ker sta doživela pri volitvah — poraz. Pa raj bo kakor koli hoče, a dejstvo je, da ima to društvo smolo. Poročali smo že, da je letos v juniju, in sicer tri dni pred slovesnim blagoslovljenjem brizgalne rastal požar v bližnjih Megojnicah. Razpotnik in Voglar sta takrat stala pred grozovitim požarom z brizgalno brez cevi. Nek napreden časopis je potem pisal, da je dopisnik „Straže“ kriv, da so cevi ves čas, odkar obstoji društvo, to je nad eno leto, ležale na carinarni. Sedaj pa imajo cevi, toda o smola, teden dni že gorijo gozdovi na grizkem Gozdniku, ljudstvo na obznožju Gozdnika vpije na pomoč, toda Razpotnika in Voglarja z brizgalno in s cevmi ni od nikoder.

Tokrat primanjkuje vode in je tudi vsaka pomoč na stremem svetu orjaškega Gozdnika nemogoča. Mi ugotovimo samo to le: Na vrhovih Gozdnika bo požar uničil na stotine oralov gozda, grizko gasilno društvo je brez moči nasproti temu požaru, pač pa je pripravljeno, da pri drugi bolj ugodni priliki in pri zadostni množini vode nudi svojo pomoč, pa samo pod pogojem, če se ne bo držala smola stare lakirane škatlje in pa novih cevi, ki so pri prvem poskusu izpuščale vodo. Za vsak slučaj pa prosimo Boga, da po priprošnji sv. Florjana obvaruje Grizane — ognja.

Sv. Jošt na Kozjaku. Smrtna kosa kosi neusmiljeno. Pobrala nam je dne 3. t. m. Valentnovega Poldeka, pridnega in tihega mladeniča, ki je srečno preстал vse grozote svetovne vojske in se zdrav vrnil, pri dtvarjenju pa smrtna ponesrečil. Drevo ga je podrla in prerigalo nit življenja, da je kmalu izdihnil. Bil je pokopan v Sv. Florjanu. Svetila mu večna luč! Še ni bila žalost naša potolažena, že se ji je pridružila druga. Spremili smo k zadnjemu počitku dne 14. oktobra občespoštovanega Jožefa Krājnc, pd. Purgarja, ki je v nedeljo še

Sv. Katarina pri Rog. Slatini. Dne 14. zvečer so pri posesniku A. Otorepcu, ki je znan samostojnež, obhajali god njegove žene Terezije. Na godovanje je prišlo kar sedem godcev, iz treh župnij oz. iz osem vasi se je zbralo veliko število fantov-samostojnežev, ki so bili oboroženi z gorjačami in samokresi. Ker ima Otorepec pet deklet, je prišlo med fanti do ljubosumnosti, kateri so dali duška s streljanjem iz samokresov. Krogle so kar žvižgale po zraku in le razsodnosti nekaterih naših fantov je pripisati, da ni prišlo do žalostnih posledic. Gospodar samostojnež, fantje — pretepači sami samostojneži — gliha pač kup striha! Čestitamo samostojnežem, ki imajo v svojih vrstah tako juraške pristaše-pretepače!

Električno luč

z 10-40 žarnicami dobi vsaka hiša, trgovina in gostilna s prenesljivim strojem, ki ga žene bencin. Teža 80 kg. Cena je 6500 din. Več pove Niefergal, Maribor, Koroška cesta 1.6-536

Plačam za srebrne krone

2 kronske srebrne krone, 5 kronske srebrne krone, goldinarje precej višje cene.

Avgust Wapper, zlatar v Mariboru, Stolna ulica 1 (Domgasse).

Na pismena vprašanja se naj priloži znakma za odgovor. 1-3 285

Divjačino kot srne, zajce, fazane, jerebice i. t. d. kupi vsako število Ivan Roy, Maribor, Glavni trg št. 3. 1-8 593

400 K nagrade!

Dne 3. oktobra 1921 je izginil volčje pasme, 6 mesecev star, že precej velik z lepimi pokonc stojičimi ušesi, ravnim repom ter sliši na ime „čuvaj“. Kdor sporoči, kje se nahaja, dobi 400 K nagrade pri Peter Zorko, pos. v Pekrah pri Mariboru. 594

Gospodična se sprejme na stanovanje in hrano. Gospojna ulica 2, Maribor. 596

Proda se se krasna oprava za trgovino. Vpraša se v Gregorčičevi ulici 12/II levo. Maribor. 595

Za gospodinjjo želi iti na delo na srednje posestvo pridna oseba, ki razume na poljska in hišna dela ter je tudi kuharica. Vpraša se Ruška cesta 7/II, vrata 10, Maribor.

„Neue freie Presse“ poroča, da se Anglo-banka popolnoma preosnovi. Z premetitvijo sedeža v London se bo popolnoma preosnovala in bo na novo financirana, ker se bodo delnice glasile na Pfunde in bo izdanih prioritetnih delnic za 400.000 Pfundov iz čistega angleškega kapitala. S tem da je v parlamentu že sprejet tozadevni zakon je dan predpogoj da se anglicizacija do konca novembra t. l. izvrši.

Kino aparat!

popolnoma kompletni se proda za ceno K 10.000 K. Ogleda se pri oglasnem zavodu I. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica št. 15. 1-3 588

Boljša gostilna z

z vsem inventarjem v prometnem kraju se vzame v najem. Ponudbe pod šifro: „Savina 37“ na upravo „Straže“. 1-2 589

Boljša sobarica

popolnoma večša v serviranju in pospravljanju se sprejme pod sprejemljivimi pogoji in proti povrnitvi potnih stroškov. Ponudbe na Mary Gatti, Veliki Bečkerški Sokolski trg 15. 1-2 591

Hiša v Ptujju se proda, 3 nadstr., vodovod, plinova luč, velik vrt, ob kolodvoru. Cena 1.200.000 K. Upravitelj prof. dr. Kotnik, Ljubtomerska cesta 20, Ptuj. 590

Otvoritev delavnice.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem dne 15. oktobra otvoril

čevlarsko delavnico v Maribor, Slovenska ulica št. 10

ter bodem sprejemal in po najboljšem okusu izdeloval po meri in naročilu vse vrste čevljev in popravila. Imel bom vedno v zalogi izgotovljene čevlje.

Cene zmerne! Točna postržba!

Za obilen obisk se priporoča

Rudolf Monjac.

RAZGAAS.

Dne 2. novembra 1921 ob 9. uri dopoldne začelo se bode razprodajati zemljišča pok. zdravnika g. Feliksa Ferk pri Sv. Barbari in sicer v 16 skupinah. Natančnejša pojasnila daje dr. Franjo Rosina, odvetnik v Mariboru in g. nadsvetnik Ernest Ferk pri Sv. Barbari. 1-2s 592

Vabilo na subskripcijo delnic.

Ponovno se je v trgovskih krogih izrazila želja, naj se ustanovi trgovska spedijska družba, ki bi se pečala z vskladiščenjem blaga, izvrševala carin-

sko manipulacijo in spedicijo na vse strani ter vzdrževala carinsko transitno skladišče (stetišče) in na ta način nudila vsem slovenskim tovarišem ugod-

nosti, katerih danes pri raznih zasebnih špediterjih in carinskih posrednikih ne uživajo, temveč le-ti blago strahovito podražujejo. Trgovci Slovenije upošte-

vajoč to občekorisno željo, so sestavili pripravljalni odbor, kateri je imel nalogo, vse potrebno ukreniti ter pripraviti za ustanovitev

„ORIENT“

mednarodne, trgovsko-spedijske in skladiščne delniške družbe v Mariboru

z delniško glavnico Din. 1.000.000—, katere ustanovitev je bila odobrena od ministra za trgovino in industrijo z od-

lokom od 15. avgusta 1921 VI št. 3905, konc. listina z dne 3. oktobra, št. 7008, oddelka ministrstva za trgovino in in-

dustrijo v Ljubljani. Na podlagi tega dovoljenja se daje v podpis

eden milijon dinarjev

delniške glavnice, ki je razdeljena na 10.000 delnic v nominalni vrednosti po Din. 100— za komad, glasečih se na prinosca.

Razni stroški pri izdaji delnic znašajo 15 dinarjev na vsako delnico.

Nominalni znesek po Din. 100— in pa stroški po 15 Din. se morajo v celoti plačati takoj pri podpisu.

Podpisovanje se vrši od 15. oktobra do 6. novembra 1921.

Odbor si pridržuje pravico svobodne

dodelitve delnic do 15. novembra 1921.

Subskribenti imajo pravico dvigniti z dnem 20. novembrom 1921 vplačano protivrednost za nedodeljene delnice.

Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 5 in 25 delnic.

Začasno se bodo izdala potrdila o dodeljenih delnicah, ki se bodo pa pozneje zamenjale za delnice družbe „Orient“.

Kot subskripcijska mesta fungrajo: Centralna banka v Zagrebu in nje-

ne podružnice; Ljubljanska kreditna banka in njene podružnice; Zadrzna gospodarska banka v Ljubljani, njene podružnice in afilijacije; Mariborska eskomptna banka in njene podružnice; Građjanska banka v Beogradu in njene podružnice in vsi trgovski gremiji in trgovske zadruge.

Vabimo Vas v svoj krog, da si ustanovimo mogočno stanovsko spedijsko družbo, katera nas bode rešila odvisnosti

in izžemanja raznih izkoriščevalcev našega stanu.

Družba ustanovi podružnice v Ljubljani, Beogradu, Subotici, Rakeku, Splitu, Barošu, Solunu in Konstantinoplu.

Organizirajmo se, ker edinole v organizaciji je moč.

Podpisujte torej delnice naše „ORIENT“, mednarodne, trgovsko-spedijske in skladiščne delniške družbe v Mariboru.

Maribor, dne 14. oktobra 1921.

Bratje Tavčar, industrijalec v Mariboru. Franc Gulda, trgovec v Mariboru. Ivan Koradžija, trgovec v Mariboru. Peter Majdič, industrijalec v Celju. J. Medved, veletrgovec v Ljubljani. Hinko Pogačnik, industrijalec v Rušah. Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani. Vilko Weixl, trgovec v Mariboru. Albert Pečovnik, trgovec v Mariboru. Gustav Bernhard, trgovec v Mariboru.

J. Samec, veletrgovina v Ljubljani. A. & E. Skaberne, veletrgovina v Ljubljani. Josip Rosenberg, industrijalec v Mariboru. Anton Tonjc in dr. import in eksport v Mariboru. Alojz Znidarič, trgovec v Mariboru. Eksportno društvo Mätheis, Suppanz in drug v Mariboru. Jos Šerrec, trgovec v Mariboru. Anton Jurca, industrijalec v Ptujju. „Drava“, lesna industrijska d. d.

v Mariboru. Matej Hedžet, veletrgovec v Ljubljani. Ivan Lininger, veletrgovec v Ljubljani. Franjo Čuček, industrijalec v Ptujju. Alois Senčar, trgovec v Ptujju. Miloš Gnuš, glavni tobačni založnik v Mariboru. Franc Starčič, trgovec v Mariboru. M. Berdajs, trgovec v Mariboru. Karl Haber, trgovec v Mariboru. Prva Mariborska tovarna mila v Mariboru. Ing. Himmler Adolf,

eksporter v Mariboru. Kobi Drago, industrijalec v Mariboru. Viljem Freund, tovarnar v Mariboru. Jakob Zadravec, industrijalec v Strnišču. Karl Pertinač, industrijalec v Celju. Davorin Tombah, trgovec v Ptujju. Anton Brenčič, trgovec Ptujju. M. E. Šepec, trgovec v Mariboru.